

Arbejdsrettens dom af 8. maj 2006

i sag nr. A2005.659:

Landsorganisationen i Danmark

for

Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark og

Rør- og Blikkenslagernes Fagforening af 1873

(konsulent Stephan Agger)

mod

Dansk Arbejdsgiverforening

for

Tekniq/Dansk VVS

(advokat Helge Werner)

Dommere: Henrik Marstrand Dahl, John Dahl, Oluf Engell, Carsten Holm, Jens Pors, Poul Sørensen (retsformand), Nicolai Westergaard.

Sagen drejer sig om, hvorvidt Tekniq/Dansk VVS samt Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark og Rør- og Blikkenslagernes Fagforening af 1873 har begået brud på overenskomsten ved indblanding i forhandlingerne om lokalaftaler i foråret 2005.

Påstande

Klager, Landsorganisationen i Danmark for Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark, har nedlagt påstand om, at indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening for Tekniq/Dansk VVS, for overenskomstbrud skal betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod til Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark.

Indklagede har nedlagt påstand om frifindelse.

Indklagede har nedlagt selvstændig påstand om,

at Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark har begået brud på den mellem parterne gældende overenskomst og skal betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod, og at Rør- og Blikkenslagernes Fagforening af 1873 har begået brud på den mellem parterne gældende overenskomst og skal betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod.

Klager har nedlagt påstand om frifindelse for indklagedes selvstændigt nedlagte påstande.

Sagsfremstilling

Parternes overenskomst er en minimallønsoverenskomst, hvori det bl.a. er aftalt i overenskomstens punkt 3, stk. 2, litra b, at forhandlinger om lønændringer højst kan finde sted én gang i hvert overenskomstår. Overenskomsten indeholder desuden i punkt 29 bestemmelser om lokale aftaler, herunder bl.a.:

Stk. 2: Lokalaftaler uden organisationernes medvirken

Lokale aftaler, der skal være skriftlige, kan aftales uden organisationernes medvirken.

Stk. 3: Indgåelse af lokale aftaler

Hvor der er valgt tillidsmand, indgås lokalaftaler mellem ham og virksomheden. Hvis der ikke er valgt tillidsmand, indgås lokalaftaler mellem virksomheden og de ansatte.

Stk. 4: Udlevering af lokalaftaler

Organisationerne kan på forlangende få aftalerne udleveret.

I marts 2005 udsendte Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark bladet "Blik og Rør" nr. 3. I bladets leder om lokale aftaler fremgik det bl.a., at overenskomsten giver tillidsfolkene og svendene ret til at forhandle lokalt en gang om året, og at alle punkter i overenskomsten er til forhandling lokalt. Videre fremgik det af en artikel i bladet om lokalforhandlingerne bl.a.:

... fagbladet Blik og Rør [har] ved hjælp af nogle økonomer regnet lidt på, hvad der kunne være rimeligt at gå efter ved de lokale forhandlinger i år. Her har vi taget udgangspunkt i den gennemsnitlige timeløn på 147,87 kr.

Svaret er kort og godt, at blik- og rørarbejderne ved de lokale forhandlinger i år skal have lagt 7,73 kr. på deres timeløn.

På baggrund af indholdet af Blik- og Rørarbejderforbundets medlemsblad rettede Tekniq den 6. april 2005 henvendelse til Blik- og Rørarbejderforbundet og anmodede om et organisationsmøde, idet Tekniq var af den opfattelse, at forbundet i strid med overenskomsten

havde blandet sig i den individuelle, lokale lønfastsættelse. Organisationsmøde blev aftalt til den 7. juni 2005.

Ligeledes udsendte Rør- og Blikkenslagernes Fagforening et særnummer af medlemsbladet "Utætheden", hvori det om lokalforhandling 2005 siges bl.a.:

En lokalaftale skal som minimum indeholde følgende punkter:

- 1. Timeløn i firmaet*
- 2. Arbejdstid*
- 3. Såfremt der er rådighedsvagt – tiderne for denne.*

I særnummeret var der desuden medtaget et regnestykke som oplæg til lønforhandlingerne 2005, hvorefter fagforeningen anbefalede 8,09 kr. som totalt lønkrav for 2005. Endvidere fremgik det af bladet, at fagforeningen ville være behjælpelig med at udarbejde forslag til lokalaftaler, og at fagforeningen anbefalede, at man tog kontakt til fagforeningen inden underskrivelse af lokalaftaler, således at man i fællesskab kunne gennemgå aftalen forinden.

På baggrund af arbejdsnedlæggelser informerede Tekniq sine medlemmer nærmere om den forhandlingspligt, der angiveligt følger af overenskomsten. Tekniq skrev i den anledning bl.a. følgende på sin hjemmeside den 11. maj 2005:

TEKNIQ afviser påstået indblanding i VVS-konflikt

I forbindelse med en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse blandt VVS-montører i Bravida beskyldes TEKNIQ for at stå bag kravet om nulløsning i forbindelse med lokale lønforhandlinger. Denne beskyldning afvises af TEKNIQ

...

- Dansk VVS's overenskomster med Blik- og Rørarbejderforbundet og Dansk Metal bygger på minimallønssystemet, hvilket indebærer at overenskomsten kun fastsætter den minimale løn, og at den enkelte medarbejders personlige tillæg herudover, aftales hjemme i virksomheden. På et område med minimalløn har arbejdsgiverorganisationen ingen ret til at blande sig i lønforholdene i de enkelte virksomheder – det er ikke et anliggende for TEKNIQ eller Dansk VVS, forklarer overenskomstchef Birger Hermansson fra TEKNIQ.

...

De strejkende medarbejdere i Bravida arbejder ifølge Birger Hermansson netop i en anlægsafdeling, der anvender akkord.

- En regulering af akkordprislisten er udelukkende et anliggende mellem overenskomstparterne, og er ikke et tema ved lokalforhandlinger. Uanset hvilken

holdning man har til rimeligheden af den manglende regulering af prislisten, så er det ikke et anliggende som lokale tillidsmænd skal tage sig af. Deres respektive forbund har heller ikke i informationsmaterialer forud for forårets lokalforhandlinger opfordret til at gøre prislisten til forhandlingsstof – vel vidende at det ikke er muligt, slutter Birger Hermansson.

De strejkende har også forsøgt at få reguleret en række overenskomstmæssige satser, som heller ikke er til forhandling – men udelukkende forhandles ved de ordinære overenskomstforhandlinger. Næste gang det sker er i 2007.

Ved brev af 25. maj 2005 til Dansk Arbejdsgiverforening anmodede Landsorganisationen i Danmark på vegne Blik- og Rørarbejderforbundet om fællesmøde. Om baggrunden blev det bl.a. anført:

Det er forbundets klare opfattelse, at deres overenskomst er en minimallønsoverenskomst, og med baggrund heri, kan medlemmerne forhandle ændringer lokalt som er bedre end dem der står i overenskomsten, hvilket har været almindelig praksis gennem årene.

Det er ligeledes forbundets klare opfattelse, at Dansk VVS's ... fortolkning af overenskomsten er overenskomststridig, og at den tilkendegivelse som er kommet på deres hjemmeside den 11. maj 2005, ... støtter forbundets påstand om, at Dansk VVS med denne, målrettet har blandet sig i de lokalforhandlinger der p.t. foregår.

Herefter skrev Dansk VVS i VVS-branchens fagblad den 27. maj 2005 bl.a.:

Forårets lokale forhandlinger om lønændringer har desværre givet anledning til en række misforståelser om hvilke temaer, der overhovedet kan forhandles om.

Disse misforståelser skyldes for en stor dels vedkommende informationsmateriale fra Blik- og Rørarbejderforbundet.

...

Overenskomsten indeholder ... en lang række satser, som ikke er omfattet af denne ret til én gang årlig forhandling. Her tænkes på pensionsbidrag, SH-opsparring, skurpenge, smudstillæg, betaling for rådighedsvagt, ud kald, overarbejdsbetaling, betaling for forskudt arbejdstid, betaling i forbindelse med graviditets- og barselsorlov o.a.

Disse satser aftales af parterne ved de ordinære overenskomstforhandlinger og er at betragte som "normallønssatser" – altså satser, der ikke er omfattet af en lokal forhandlingsret.

Blik- og Rørarbejderforbundet ... har i informationsmateriale ikke alene opfordret medlemmerne til at rejse krav om en forhøjelse af de nævnte satser, men også til en forhøjelse af betalingen ved ferie.

...

Det kan derfor konkluderes, at lokale forhandlinger om ændringer i aflønningen alene kan vedrøre, hvad der skal tillægges overenskomstens bestemmelser om minimalløn med tillæg af servicetillæg. Øvrige overenskomstmæssige satser bliver aftalt ved de ordinære overenskomstforhandlinger – og er ikke omfattet af en lokal forhandlingsret.

På det af Tekniq den 6. april 2005 begærede fællesmøde den 7. juni 2005 kunne der ikke opnås enighed mellem parterne.

På et fællesmøde den 10. juni 2005 blev klagen fra Landsorganisationen i Danmark på vegne Blik- og Rørarbejderforbundet behandlet, jf. fællesmødebegæring af 25. maj 2005. Det fremgår af fællesmødeprotokollatet bl.a., at arbejdsgiversiden afviste at have blandet sig i de lokale lønforhandlinger på overenskomststridig måde. Fra arbejdsgiverside opfordrede man forbundet til at tage afstand fra indholdet af artiklen i Rør- og Blikkenslagernes Fagforenings særnummer af "Utætheden" fra marts 2005 og at pålægge fagforeningen at tilbagekalde artiklen samt bringe en berigtigelse af samme omfang og på samme måde. Fra arbejdsgiverside var man af den opfattelse, at såvel Blik- og Rørarbejderforbundet som Rør- og Blikkenslagernes Fagforening havde pådraget sig organisations- og bodsansvar. Fra arbejdstagerside kunne man ikke forholde sig til de af arbejdsgiversiden rejste klagepunkter i relation til Blik- og Rørarbejderforbundet, og man opfordrede arbejdsgiversiden til at begære fællesmøde afholdt, hvis man fandt dette påkrævet. I relation til klagepunkterne over for Rør- og Blikkenslagernes Fagforening erklærede man sig enig i arbejdsgiversidens opfattelse og pålagde fagforeningen at tilbagekalde artiklen samt bringe en berigtigelse af samme omfang og på samme måde.

Et særnummer af Rør- og Blikkenslagernes Fagforenings medlemsblad i juni 2005 bragte fagforeningen herefter et indlæg med henblik på at foretage den berigtigelse, som var aftalt på fællesmødet den 10. juni 2005. Det hedder i indlægget:

På et fællesmøde afholdt d. 10. juni 2005 mellem Blik og Rørarbejderforbundet og Dansk VVS var der enighed om at pålægge Rør og Blikkenslagernes Fagforening at berigtige/præcisere følgende fra særnummer af Utætheden, marts 2005:

Præcisering

Der har fra arbejdsgiverside været gjort indsigelser mod indholdet i ”Særunummer af Utætheden” fra marts 2005 på baggrund af følgende tekst om lokalforhandling 2005:

”En lokalaftale skal som minimum indeholde følgende punkter:

- 1. Timeløn i firmaet*
- 2. Arbejdstid*
- 3. Såfremt der er rådighedsvagt- tiderne for denne.”*

Med baggrund heri skal det præciseres, at der ikke nødvendigvis skal indgås lokalaftale om alle ovennævnte punkter, såfremt der i virksomheden allerede foreligger en aftale om disse forhold og denne fortsat er gældende, eller for så vidt angår rådighedsvagt, hvor denne alene vedrører én medarbejder, se overenskomstens pkt. 7.

Øvrige lokale aftaler kan indgås i henhold til VVS-overenskomstens pkt. 29. ...

Ved brev af 14. juni 2005 begærede Dansk Arbejdsgiverforening fællesmøde på vegne Dansk VVS/Tekniq, idet man anså artikler og ledere i Blik- og Rørarbejderforbundets blad samt i Rør- og Blikkenslagernes Fagforenings blad for værende i strid med overenskomsten. Klagen blev behandlet på et fællesmøde den 24. juni 2005, dog uden at parterne kunne opnå enighed.

I et oplæg til lønforhandlinger 2005, der er sendt til virksomheden Carl Christensen i Aalborg, hedder det:

Oplæg til lønforhandlinger 2005

<i>Timelønsgennemsnit i Rør og Blik 2004</i>		<i>kr. 153,33</i>
<i>Inflationssikring af løn 2005</i>	<i>2,01 %</i>	<i>kr. 3,09</i>
<i>Efterslæb OK 2004</i>	<i>0,88 %</i>	<i>kr. 1,35</i>
<i>Reallønsmåling 2005</i>	<i>1,11 %</i>	<i>kr. 1,71</i>
<i>Generelt efterslæb øvrige byggefag</i>	<i>1,26 %</i>	<i>kr. 1,94</i>
<i>Total lønkrav 2005</i>	<i>5,26 %</i>	<i>kr. 8,09</i>

Efter begæring af 29. juni 2005 fra Dansk Arbejdsgiverforening på vegne Tekniq/Dansk VVS har der desuden været afholdt fællesmøde om sagen den 12. juli 2005, men uden at parterne kunne opnå enighed.

I oktober 2005 var der i "Utætheden" en artikel, hvoraf det bl.a. fremgår:

Kraftig kritik af forbundet og advarsler imod systemet, der er et opgør med det hidtidige solidariske lønprincip

Så længe forbundet mener, vi skal have indført Ny løn, så lever de i deres helt egen verden.

Der faldt drøje hug til forbundsledelsen undervejs på klubkonferencen.

Overstående udtalelse er bare et eksempel på, at der mildt sagt ikke var tilfredshed med forbundets måde at fungere på i forbindelse med lokalforhandlingerne. Resultatet af forhandlingerne var, som det også blev bemærket på konferencen, mere end magert. Det skyldtes først og fremmest arbejdsgivernes totale manglende vilje til at forhandle seriøst, forbundets manglende opbakning og den manglende koordinering af aktiviteterne. ...

Begrebet koordinering blev nærmest gjort til nøgleordet for lokalforhandlingerne 2005, ... Men uanset fejl og mangler fandt fagforeningens formand, Bjarne G. Petersen det "ubegribeligt", at der alligevel ikke er blevet lagt større pres på firmaerne i betragtning af, at beskæftigelsessituationen faktisk er "rimelig god"...

Forklaringer

Søren Pind har forklaret, at han er tillidsrepræsentant hos Carl Christensen. Han deltog i det første møde om lokalforhandlingerne i 2005 som sikkerhedsrepræsentant sammen med den daværende tillidsrepræsentant, René Esbjørn. Det var den første lokalaftale, der skulle indgås for København. De havde nogle oplæg med til mødet om bl.a. forhøjelse af grundløn, pension, dækning af udgifter til kiropaktor, sygeforsikring, arbejdstøj, aflønning ved deltagelse i møder og uddannelse i arbejdstiden. Under det første møde fortalte de afdelingsleder Allan Jørgensen, hvad de kunne tænke sig. Allan Jørgensen sagde, at det lød godt, men at han måtte sende det videre til administrerende direktør Peter Mogensen. Inden afholdelse af det andet møde havde Peter Mogensen sendt en telefax, hvorefter deres oplæg ikke kunne imødekommes.

Han deltog ikke i det andet møde om forhandling af lokalaftale. Resultatet af dette møde var, at de ikke kunne få noget igennem til en lokalaftale.

Han blev tillidsrepræsentant, da René Esbjørn herefter opsagde sin stilling. Han deltog i det tredje møde sammen med den nye sikkerhedsrepræsentant. Peter Mogensens tilbagemelding på deres oplæg var en nulløsning, og det var ikke til diskussion. Dog kunne de timelønsansatte under en række betingelser få en bonus på 2½ %. Kollegerne forventede at få

mere. Det kom herefter til arbejdsnedlæggelse, fordi firmaet fastholdt en nulløsning og ikke ville efterleve det, som medarbejderne gerne ville have. Medarbejderne var åbne for forhandlinger om alt, og han er overbevist om, at det sagtes havde kunnet lade sig gøre at afværge arbejdsnedlæggelsen ved at forhandle en aftale om mindre end det, der var anført i bladet Blik og Rør. Han følte sig på ingen måde bundet af artiklerne i Blik og Rør. Han brugte artiklerne som led i sin argumentation, fordi de beskrev forholdene fra den virkelige verden f.eks. med hensyn til inflation.

Foreholdt ”oplæg til lønforhandlinger 2005” har han forklaret, at han kender tallene, men han har aldrig fremsat sådanne krav med disse beløb. Han ved ikke, om René Esbjørn har givet firmaet dette oplæg. Som oplæg til forhandlingerne meldte de ud med 160 kr., svarende til en forhøjelse på 7 kr.

Bjørn Rosenørn Due har forklaret, at han er tillidsrepræsentant i Bravida og deltog i forhandlingerne for Københavns-afdelingen. De havde en lokalaftale i forvejen, som udløb og derfor skulle fornyes. På det første møde blev det meldt ud, at de kunne få 2 %. Under forhandlingerne var medarbejdernes krav 1 % i søgnehelligdagstillæg og 1 % i feriepenge. Firmaet meldte ud, at de kunne få 2 % i sygeløn. Firmaet sagde, at de ikke kunne forhandle barsel og søgnehelligdagstillæg ved lokallønsforhandlinger. Det gik derefter i hårdknude, og det kom til arbejdsnedlæggelse, fordi medarbejderne ikke ville gå med til 2 % på sygelønnen. Han har set uddrag af artiklerne i medlemsbladet. Han følte sig på ingen måde bundet af at skulle nå de resultater, der var beskrevet dér, da de forekom urealistiske. Han kunne bruge oplysningerne i artiklerne som idékatalog og til at se, hvordan de stod i forhold til andre grupper. Arbejdsnedlæggelserne havde ikke relation til artiklerne. Arbejdsnedlæggelserne skyldtes heller ikke, at firmaet ikke ville gå med til, at give 1 % i søgnehelligdagstillæg og 1 % i feriepenge. Hvis de havde fået 2 % på lønnen, havde det også været i orden.

Henrik Jacobsen har forklaret, at han har været ansat i 13-14 år i Fredensborg VVS og været tillidsrepræsentant i 8 år. Han har tidligere deltaget i lokalforhandlinger. Lokalaftalerne drejede sig ikke kun om løn, men bl.a. også om arbejdstøj, pension og dækning af udgifter til kiropaktor. Lokalaftalen er 1-årig, men han har også tidligere indgået 2-årige aftaler. Han deltog i forhandlingerne sidste år, hvor deres oplæg drejede sig om timeløn, arbejdstøj, pension og kiropaktor. De havde tidligere forhandlet sig frem til ½ % i tillæg til pension, og

bl.a. det ville de gerne have forbedret. Opstarten på forhandlingerne var positiv. De blev indledt ved, at han kom med medarbejdernes oplæg, hvorefter firmaet kom tilbage efter et par dage. Firmaets tilbagemelding var bl.a., at det alene ville give ½ % i tillæg på pensionen og halvdelen af udgifterne til kiropaktor. Da medarbejdernes oplæg bl.a. var 1 % i tillæg på pension, blev det aftalt, at de skulle mødes igen. Da de mødtes igen, kunne de imidlertid alligevel ikke få noget tillæg til pensionen. Den ½ %, som firmaet havde meldt tilbage med under det tidligere forhandlingsmøde, ville firmaet således nu have fjernet. Han mente, at de havde fået tilsagn om at få den halve % i tillæg til pension, men firmaets repræsentant oplyste, at han ikke måtte give dem pensionstillæg, og at han ville få bøvl ud af det. Medarbejderne ville acceptere ½ %, men der var ikke noget at gøre. Det kom herefter til arbejdsnedlæggelse, fordi firmaet løb fra aftalen om ½ % i tillæg til pension. Artiklerne i medlemsbladet havde overhovedet ikke nogen betydning for, at det kom til arbejdsnedlæggelse. Han følte sig ikke bundet af det, der stod i medlemsbladet. Det var urealistisk at begynde forhandlingerne med det, der var beskrevet dér. Artiklerne kunne bruges som inspiration for, hvad de skulle tage med i deres oplæg til forhandlingerne. Forhandlingerne endte med, at de ikke fik ½ % i tillæg til pension. De fik tilbudt et tillæg til arbejdstøj, men det sagde de nej til, for ellers havde de tabt deres sag. Det er aftalt at lade forhandlingerne stå åbne, indtil det bliver afklaret, om der må indgås aftale om tillæg til pension.

Bjarne G. Petersen har forklaret, at han er formand for Rør- og Blikkenslagernes Fagforening. Han er ansvarshavende redaktør på fagforeningens medlemsblad, der bliver sendt til fagforeningens medlemmer, lærlinge og pensionerede medlemmer.

Baggrunden for artiklen i "Utætheden" i oktober 2005 med overskriften "kraftig kritik af forbundet og advarsler imod systemet, der er et opgør med det hidtidige solidariske lønprincip" var en tillidsmandskonference i efteråret 2005, som fagforeningen havde inviteret til. Under denne konference fremførte tillidsrepræsentanterne kritik med hensyn til, at de skulle have haft hjælp til lokalforhandlingerne. Der er ingen fællestillidsmandsordning, og tillidsrepræsentanterne ønskede at tale sammen, inden de skulle forhandle lokalt, og det mente de ikke, at de havde haft mulighed for. På baggrund af den nuværende beskæftigelsessituation og den stigende indtjening synes han, at der er tale om ringe resultater. Det var det, som han gav udtryk for i artiklen.

Tillidsrepræsentanterne vedtager deres resultater på klubmøder, så han har ingen indflydelse på resultaterne. Foreholdt det sidste afsnit i "Utætheden" fra marts 2005 om hjælp til udarbejdelse af forslag til lokalaftaler har han forklaret, at hjælpen hovedsaglig består i, efter drøftelserne i klubberne, hvordan forslag kan stilles op over for arbejdsgiverne. Der er hovedsagelig tale om teknisk assistance til at stille forslagene op, inden man går til arbejdsgiverne med forslagene. Gennemgangen af lokalaftaler består i at se på konsekvenserne af aftalerne og f.eks. sikre, at aftalerne ikke strider mod overenskomsten. Med hensyn til forhandlingerne i foråret 2005 har han ikke har sagt til nogen, at deres resultat ikke var godt nok. Det er alene medarbejderne, der bestemmer, om de er tilfredse med resultaterne.

Overenskomstchef i Tekniq, Birger Hermansson har forklaret, at der ikke blev givet pålæg om lønrammer, inden for hvilke der måtte forhandles i forbindelse med lønforhandlingerne i foråret 2005. Det blev i maj 2005 meldt ud på Tekniqs hjemmeside, at virksomheder havde ret til at forhandle løn, men at de ikke var forpligtet. Det blev meldt ud efter, at det var kommet til konflikt hos Bravida, Carl Christensen, Fredensborg VVS og andre steder. Han fik oplyst, at der fra medarbejderside var fremsat ultimative krav ved lokallønsforhandlingerne. Årsagen til anmodningen om organisationsmøde den 6. april 2005 var indlæggene i medlemsbladene. Søgnehelligdagstillæg, pension og feriepenge kan forhandles lokalt én gang årligt. Foreholdt det sidste afsnit fra Tekniqs hjemmeside med overskriften "TEKNIQ afviser påstået indblanding i VVS-konflikt" har han forklaret, at det betyder, at disse satser ikke er omfattet af, hvad man er forpligtet til at forhandle om. Disse satser er fastsat i overenskomsten og er derfor ikke omfattet af forhandlingsforpligtelsen.

Administrerende direktør i Carl Christensen, Peter Mogensen har forklaret, at han blev indirekte involveret i lønforhandlingerne i 2005. Der var ikke mulighed for at give lønstigninger på grund af nogle tab i virksomheden, hvilket tillidsrepræsentanterne vidste. Der var ikke givet pålæg fra Tekniq om, hvordan der skulle forhandles.

Han fik "oplæg til lønforhandling 2005" sendt pr. telefax fra den daværende afdelingsleder i København. Oplægget havde afdelingslederen fået fra tillidsrepræsentant René Esbjørn. Det var på baggrund af dette oplæg, at han skrev tilbage om, hvad han ikke ville forhandle. Tillidsrepræsentanterne ville ikke fravige deres krav om ferie, pension og

søgnehelligdagstillæg. Det blev sagt to gange i telefonen som betingelse for at genoptage arbejdet. Der var ikke andet tema under forhandlingerne end de tal, der stod i oplægget til lønforhandlingerne.

Parternes argumenter

Klager har gjort gældende, at der i henhold til overenskomstens punkt 29 kan indgås lokale aftaler om f.eks. forhøjelse af de overenskomstmæssige satser for betaling af pension, søgnehelligdage og overarbejde mv. Lokale aftaler i henhold til punkt 29 kan indgås for samtlige forhold omfattet af overenskomsten i det omfang, lokalaftalerne ikke bliver indgået på et lavere niveau end det, der er anført i overenskomstens bestemmelser. Dansk VVV/Tekniq har ved at rådgive sine medlemmer i strid med overenskomsten som sket og ved at forbyde sine medlemmer at indgå lokale aftaler om ovennævnte forhold begået brud på overenskomstens bestemmelser, særligt overenskomstens punkt 29. Dansk VVS/Tekniq har ved sin ageren medvirket til at skabe uro i virksomhederne og til, at de lokale forhandlinger ikke har kunnet finde en afslutning.

Blik- og Rørarbejderforbundet har ved udgivelsen af medlemsbladet Blik og Rør nr. 3 i marts 2005 alene ydet sine medlemmer vejledning om de lokale aftaleforhold. Forbundet har ikke fremført det synspunkt, at der i medfør af overenskomstens punkt 3, stk. 2, litra b, skulle bestå et overenskomstmæssigt krav på forhandling af andre ting end lønnen i den pågældende virksomhed. Forbundet har rådgivet sine medlemmer om de forestående lokale forhandlinger, der normalt vedrører såvel lønforhold som lokalaftalen i øvrigt. Den vejledning, som forbundet har ydet, har ikke lagt noget som helst bånd på forbundets medlemmer. Medlemmerne har således frit kunne forhandle og aftale lønnen med virksomhederne, og forbundets vejledning er ikke en overenskomststridig indblanding i den lokale lønfastsættelse.

Rør- og Blikkenslagernes Fagforening har efterlevet det pålæg, der blev givet på fællesmødet den 10. juni 2005. Det var ikke i strid med overenskomsten, at fagforeningen tilbød sine medlemmer at være behjælpelig med at udarbejde forslag til lokalaftaler og anbefalede sine medlemmer at kontakte afdelingen inden underskrivelse af lokalaftalen, så man i fællesskab kunne gennemgå den. Fagforeningen har ikke ved sine anbefalinger i særnummeret af medlemsbladet "Utætheden" i marts 2005 lagt noget som helst bånd på medlemmerne, der således frit kunne forhandle og aftale lønnen med virksomhederne. Indklagede har i årevis

som overenskomstpart accepteret rådgivning fra forbundet af tilsvarende art som den, man nu har klaget over, ligesom indklagede igennem længere tid som overenskomstpart har accepteret rådgivning fra fagforeningen af tilsvarende art som den, man nu klager over. Forbundets og fagforeningens rådgivning kan på den baggrund ikke nu være overenskomststridig.

Indklagede har gjort gældende, at parternes overenskomst er en minimallønsoverenskomst, og at der i overenskomstens punkt 3, stk. 2, litra b, er åbnet mulighed for en – i princippet individuel – forhandling om lønændringer højst en gang hvert overenskomstår. Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark har under fællesmødet den 24. juni 2005 vedgået, at et egentligt krav på forhandling i henhold til overenskomstens punkt 3, stk. 2, litra b, alene vedrører lønændringer. Der er til overenskomstens punkt 3 knyttet den almindelige forudsætning, at lønnen skal fastsættes ved individuel forhandling uden indblanding fra organisationerne eller deres medlemmer. Tekniq har alene understreget dette over for sine medlemmer på sin hjemmeside den 11. maj 2005 og i VVS-branchens fagblad den 27. maj 2005.

Tekniqs udsendte medlemsorienteringer skal i øvrigt ses i lyset af indholdet af Blik- og Rørarbejderforbundets blad Blik og Rør nr. 3 i marts 2005, hvor forbundet i såvel bladets leder som inde i bladet fremkom med udsagn, der af forbundets medlemmer måtte opfattes som ufravigelige krav. Lederen og de i bladet indeholdte artikler udgør hver især og samlet en overenskomststridig indblanding i den individuelle lønfastsættelse, der skal finde sted under de årlige lønforhandlinger i den enkelte virksomhed. Både ved udgivelsen af bladet og ved ikke efterfølgende at ville tilkendegive sin opfattelse af overenskomstens punkt 3, stk. 2, litra b, under fællesmødet den 10. juni 2005 har forbundet yderligere bibragt forbundets medlemmer den opfattelse, at det under den årlige lønforhandling kan kræves, at arbejdsgiveren indlader sig i forhandling også om bl.a. den procentuelle pensionssats, satserne for søgnehelligdagsbetaling, satserne for betaling af overarbejde, satserne for betaling af rådighedsvagt samt ændring af gældende barselsregler, alle forhold, der behandles under de almindelige overenskomstforhandlinger.

Rør- og Blikkenslagernes Fagforening har i sit medlemsblad "Utætheden" for marts 2005 i direkte modstrid med den mellem parterne gældende overenskomst tilkendegivet, at der under

de årlige lønforhandlinger, som finder sted med henblik på fastsættelse af den individuelle løn, skal indgås en lokalaftale, der som minimum skal indeholde bestemmelser om timelønnen i firmaet og arbejdstiden samt – hvis der forekommer rådighedsvagt – tiderne for denne.

I samme forbindelse har fagforeningen over for medlemmerne tilkendegivet, at fagforeningen vil være behjælpelig med at udarbejde forslag til sådanne lokalaftaler, og har frarådet det enkelte medlem at underskrive en lokalaftale, inden medlemmet har været i kontakt med fagforeningen med henblik på at gennemgå lokalaftalen. Ydermere har fagforeningen fastlagt sammensætningen af og det samlede lønkrav, der under lokalforhandlingerne skulle fremsættes over for arbejdsgiverne. Fagforeningens formuleringer er ukritisk blevet lagt til grund af medlemmerne under lønforhandlingerne og har resulteret i omfattende overenskomststridige arbejdsnedlæggelser.

Fagforeningen har endelig ikke fyldestgørende efterlevet fællesmødepålæg af 10. juni 2005.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Det følger af parternes overenskomst, at der én gang i hvert overenskomstår kan ske lokale forhandlinger om lønændringer, og at disse forhandlinger sker uden organisationernes medvirken.

Det lægges som ubestridt til grund, at også søgnehelligdagsbetaling, pensionsbidrag og feriepenge mv. – således som det også tidligere er sket – kan indgå i en efter overenskomstens punkt 3, stk. 2, litra b, årlig lokalforhandling om lønændringer.

Efter bevisførelsen finder Arbejdsretten imidlertid, at Tekniq/Dansk VVS dels ved Tekniqs indlæg på sin hjemmeside den 11. maj 2005, dels ved Dansk VVS's indlæg i VVS-branchens fagblad den 27. maj 2005 har givet sine medlemmer en information, som medlemmerne måtte forstå således, at en række løntillæg ikke *kunne* indgå i lokalforhandlinger om lønændringer. Arbejdsretten finder herefter, at Tekniq/Dansk VVS på overenskomststridig måde har blandet sig i forhandlingerne om lokale aftaler om lønændringer og derved har begået brud på overenskomsten, og at bod som følge heraf er forskyldt.

Endvidere finder Arbejdsretten, at Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark og Rør- og Blikkenslagernes Fagforening af 1873 henholdsvis ved Blik- og Rørarbejderforbundets information i medlemsbladet Blik og Rør nr. 3 i marts 2005 og ved indholdet af Rør- og Blikkenslagernes Fagforenings særnummer af medlemsbladet "Utætheden" i marts 2005 på utvetydig måde har opfordret medlemmerne til at fremsætte bestemte lønkrav ved lokalforhandlingerne. Forbundet og fagforeningen har herved på overenskomststridig måde har blandet sig i de lokale lønforhandlinger. Arbejdsretten finder endvidere, at bod er forskyldt også for disse overenskomstbrud.

Parternes respektive brud på overenskomsten er i det væsentligste sket i samme periode. De forhold, som ligger til grund for parternes brud på overenskomsten har endvidere i betydelig grad haft en indbyrdes sammenhæng. På denne særlige baggrund og efter en samlet vurdering af karakteren og virkningen af de fra hver af siderne udviste overenskomststridige forhold finder Arbejdsretten, at ingen af parterne skal betale bod til nogen anden part.

Thi kendes for ret:

Tekniq/Dansk VVS har begået brud på gældende overenskomst.

Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark og Rør- og Blikkenslagernes Fagforening af 1873 har begået brud på gældende overenskomst.

Ingen af parterne skal betale bod til den anden part.

I sagsomkostninger skal både klager, Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark og Rør- og Blikkenslagernes Fagforening af 1873, og indklagede, Tekniq/Dansk VVS, inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom betale 2.000 kr. til Arbejdsretten.

Poul Sørensen